

Symposium 'Gezondheid en Vlees'

Nieuwspoort, Den Haag 11 april 2023

11 APRIL
NIEUWSPOORT
DEN HAAG

SPREKERS NIEUWSPOORT DINER

Patrick Deckers

Willy Baltussen

Floris de Graad

Jaap Seidell

Thomas Plochg

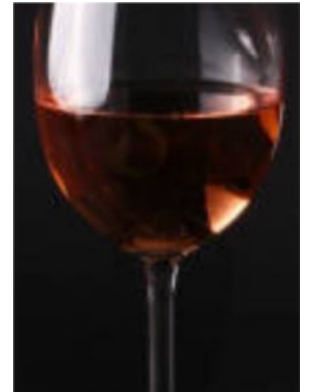
Jeroom Remmers

TAPPC
True Animal Protein
Price Coalitie

**vegetariërs
bond**

**CARING
DOCTORS**

Presentatie rapport 11 april – Jerroom Remmers – directeur TAPP Coalitie

Gezondheidskosten rood en bewerkt vlees

Echte prijsstellingsmethode voor landbouwproducten en consumenten gezondheid

In opdracht van TAPP Coalitie en Vegetariërsbond

True Price™

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

ECHTE
EERLIJKE
PRIJS

Definitie bewerkte en rood vlees

- **Bewerkt vlees:** Vlees dat voorafgaand aan de verkoop is bewerkt om de smaak of houdbaarheid te beïnvloeden door middel van roken, zouten, drogen en/of het toevoegen van conserveringsmiddelen zoals nitraat of nitriet. Het kan hierbij gaan om rood of wit vlees, maar het meeste bewerkte vlees is rood vlees. Alle **vleeswaren, zoals worst, salami, ham of paté en bewerkt vlees zoals hamburger, worst** en gemarineerd vlees zijn bewerkt vlees. Zodra zout is toegevoegd is het bewerkt vlees. Een **kipnugget** met zout, peper, kruiden en bloem ook.
- **Rood vlees:** komt van **runderen, kalveren, varkens, schapen, geiten en paarden (en wild zoals hert)**. Wit vlees is van gevogelte: kip of kalkoen.

Afbakening

- Alleen gezondheidskosten door (over)consumptie van vlees
- Niet onderzocht:
 - gezondheidsschade door verkeerde bereiding vlees (besmettingen salmonella, campylobacter)
 - gezondheidsschade door antibiotica (resistentie)
 - gezondheidsschade vleesproductie (fijn stof en stikstof emissies en longklachten)
- Dus conservatieve inschatting gezondheidskosten vlees

Aanleiding: Oxford studie zorgkosten vlees 'Health-motivated taxes on red and processed meat

- In Nederland kunnen 5% van de doden (8000 per jaar) toegerekend worden aan bewerkt- en rood vleesconsumptie; 2 procent (**1,8 miljard euro per jaar**) gezondheidszorg kosten.
- Een heffing van 115 procent op bewerkt vlees en 27 procent op rood vlees zorgt voor 29 procent lagere consumptie van bewerkt vlees.
- **Jaarlijks vermindert het aantal doden in Nederland dan met 1680. Dit verlaagt 376 miljoen euro/jaar aan gezondheidszorgskosten** (lagere zorgpremies!) en levert 1,09 miljard euro extra belastinginkomsten per jaar op. <https://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/news/health-meat-tax>

Health experts propose a red meat tax to recoup \$172 billion in health care-costs

Brede Maatschappelijke Heroverwegingen 2020 (RIVM): reële prijs vlees zorgt voor verlaging zorgkosten en daling ca. 8000 patiënten per jaar voor diabetes 2, darmkanker, beroerte

Motivering voor opname gezondheids-
effecten als onderdeel van de werkelijke prijs

Ongezonde voeding is een belangrijk
maatschappelijk probleem;
overconsumptie rood- en bewerkt vlees

Gezondheidsgerelateerde negatieve
effecten van voedselconsumptie
opnemen in de werkelijke prijs

Vleesconsumptie in
2021 gestegen naar
ruim 38 kg, 46% boven
advies Schijf van Vijf
max. 26 kg per
persoon

EAT Lancet: max 16 kg
per jaar per persoon!

Aandeel overconsumptie rood/bewerkt vlees in zorgkosten

Table 7.3 Cost of Diseases 2019

Disease	Total Cost (€)	Number of Patients	Ave Cost per Patient (€/patient)
Colorectal cancer	558,000,000	82,000	6,804
Ischemic heart disease	1,400,000,000	774,000	1,808
Diabetes	1,300,000,000	1100,000	1,181
Breast Cancer	813,000,000	130,000	6,253
Stroke	538,000,000	120,000	4,483

Table 7.4 Incidence of diseases Attributable to the Overconsumption of Red and Proceed Meat

Disease	RFA (Red meat)	Incidence attributed to overconsumption of red meat	RFA (processed meat)	Incidence attributed to overconsumption of processed meat
Colorectal cancer	0.0767	6,289	0.0562	4608
Ischemic heart diseases	0.0674	52,167	0.049	37926
Diabetes	0.11	121,000	0.12	132,000
Breast cancer	0.0537	6,981	0	0
Stroke	0.105	12,600	0	0

Gezondheidskosten 0,65 miljard euro/jaar door overconsumptie rood/bewerkt vlees

Table 7.7 Total Health Care Costs in 2019

Disease	Average costs per (€/patient)	incidence (red meat), €/p	Total cost - red meat €	incidence (processed meat), €/p	Total cost - processed meat €
Colorectal cancer	6,804	6,289	25,269,202	4,018	27,338,472
Ischemic heart diseases	1,808	52,167	94,317,936	43,499	78,646,192
Diabetes	1,181	121,000	142,901,000	132,000	155,892,000
Breast cancer	6,253	6,981	43,652,913	0	0
Stroke	6,253	12,600	78,787,800	0	0
Total	4,483		384,928,851		261,876,664

Gezondheidskosten per kg vlees

Table 7.5 Healthcare cost associated with consuming a kilo of red meat

Disease	Upper Bound Cost per Kilo of Consumption (€)	Lower Bound Cost per Kilo of Consumption (€)
Colorectal cancer	4.3	1.08
Ischemic heart disease	1.0176	0.25
Diabetes	1.178	0.26
Breast cancer	1.78	0.71
Stroke	1.78	0.97
Total	10.86	3.3

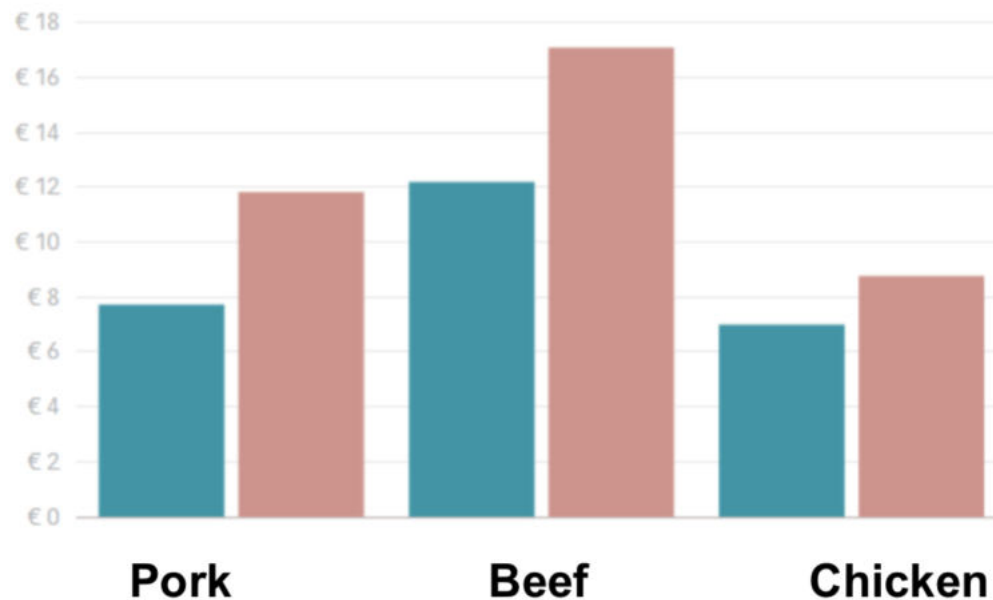
7,5 euro
/kg rood
vlees

Table 7.6 Healthcare cost associated with consuming a kilo of processed meat

Disease	Upper Bound Cost per Kilo of Consumption (€)	Lower Bound Cost per Kilo of Consumption (€)
Colorectal cancer	3.96	1.0
Ischemic heart disease	1.17	0.22
Diabetes	1.78	0.37
Total	6.92	1.59

4,3 euro
/kg
bewerkt
vlees

De echte prijs van vlees, inclusief externe milieukosten

Reële vleesprijs (brief Wopke Hoekstra aan 2^e kamer 20 april 2020 op basis TAPP/CE voorstel):

5,70 euro/kg rundvlees
en bewerkt vlees
4,50 euro/kg varkensvlees
2,00 euro/kg kip

Huidige supermarkt prijzen (blauw) versus echte vleesprijzen (roze) waarin milieukosten, zoals broeikasgassen, stikstof en fijn stof zijn doorberekend (CE Delft, 2018)

Voorzichtig begin met echte vleesprijs (in eurocent per ons vlees)

Voornemen TAPP Coalitie op basis van CE/CLM rapport 'Duurzaamheidsbijdrage vlees,'

Jaartal	Kippenvlees	Varkensvlees	Rund- en kalfsvlees	Verhoging gemiddeld
Supermarktprijs in 2018 in eurocent/100 gram (CE, 2018)	70	77,5	121,7	
Prijsverhoging 'eerlijke prijs' in eurocent per 100 gram vlees	20,4	45	57	34 eurocent
Prijsverhoging 2025 t.o.v. 2018	13,6%	27,5%	22,1%	19%
Prijsverhoging 2030 t.o.v. 2018	29,1%	58,1%	46,8%	41%

Echte vleesprijs incl. externe *milieu- en gezondheidskosten*

11,6 euro/kg rundvlees

10,4 euro/kg varkensvlees

10 euro/kg bewerkt vlees

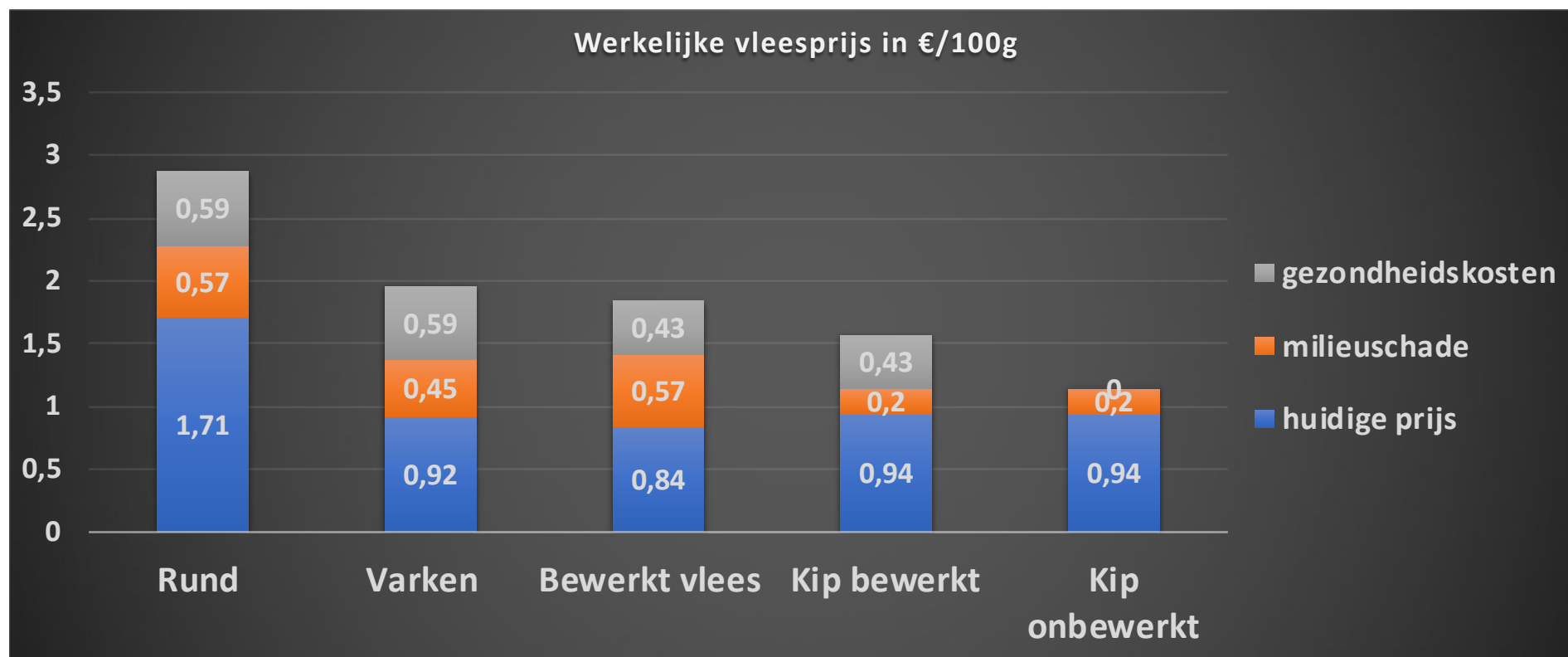
2,00 euro/kg onbewerkte kip

Verdubbeling van prijs rood/bewerkt vlees

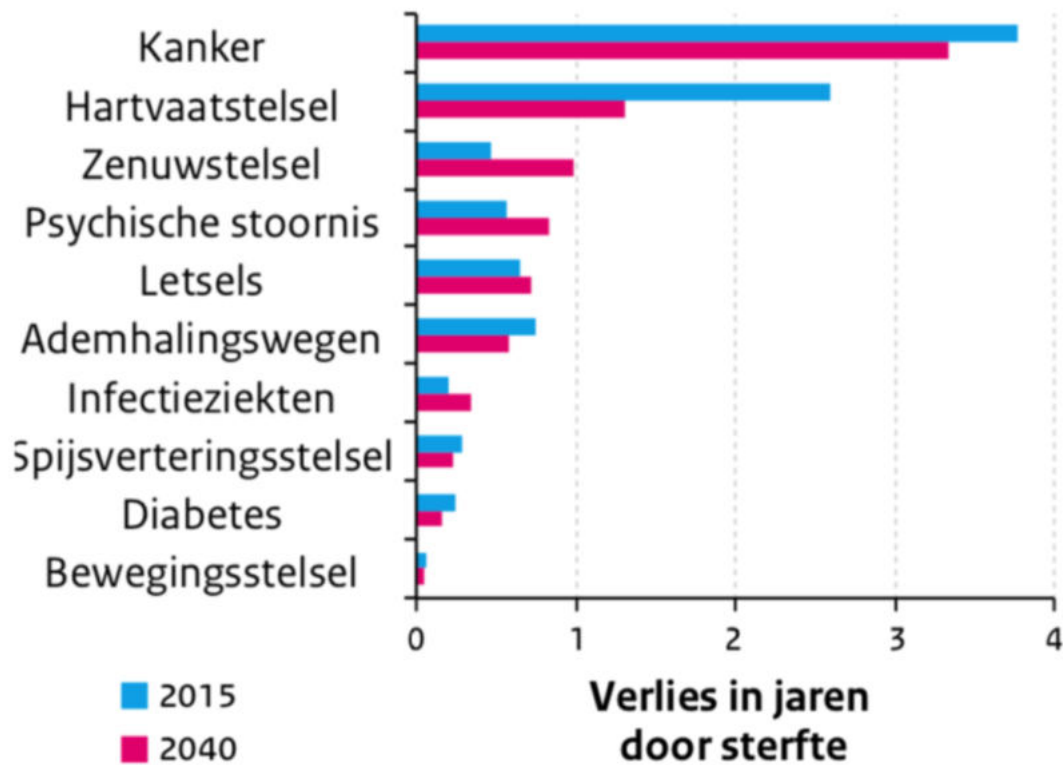
Boven huidige
supermarkt prijs

ECHTE
EERLIJKE
PRIJS

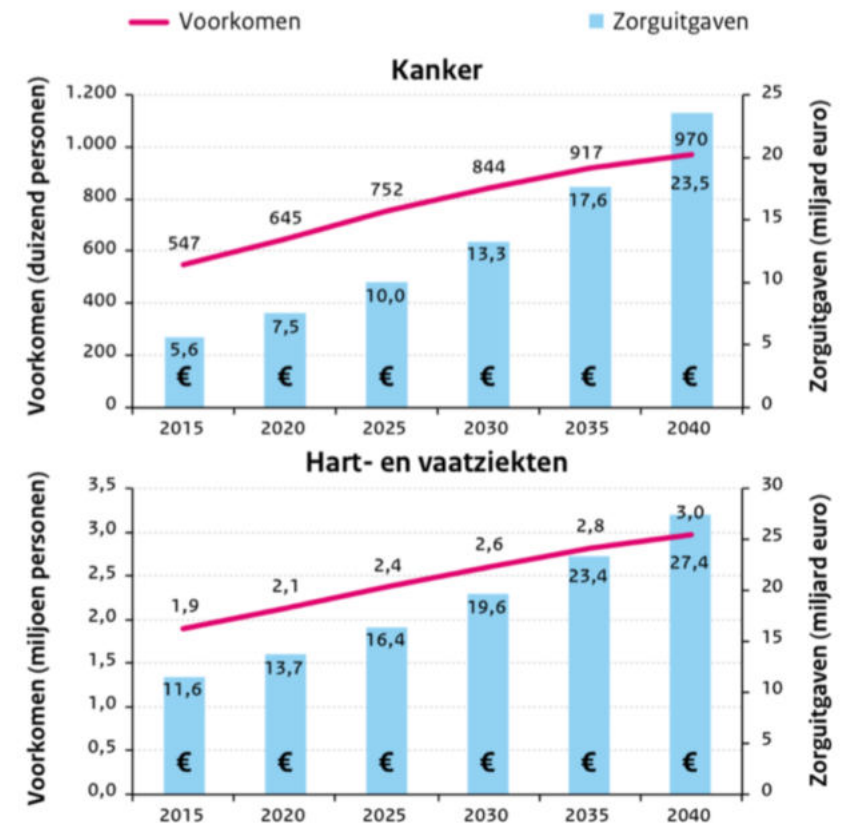
Werkelijke vleesprijs incl. milieu- en gezondheidskosten in euro per 100 gram

RIVM (VTV 2020) verwacht sterke groei zorgkosten juist door ziekten die mede door overconsumptie rood/bewerkt vlees veroorzaakt worden

Groei zorguitgaven aan kanker en hart- en vaatziekten houdt geen gelijke tred met groei in de mate waarin deze aandoeningen voorkomen.

Zorguitgaven en sterfte door ongezonde voeding
6x zo groot als door alcohol; zorguitgaven
rood/bewerkt vlees hoger dan door alcohol

Waarom wel een accijns op alcohol en niet op rood/bewerkt vlees?

Gedrag

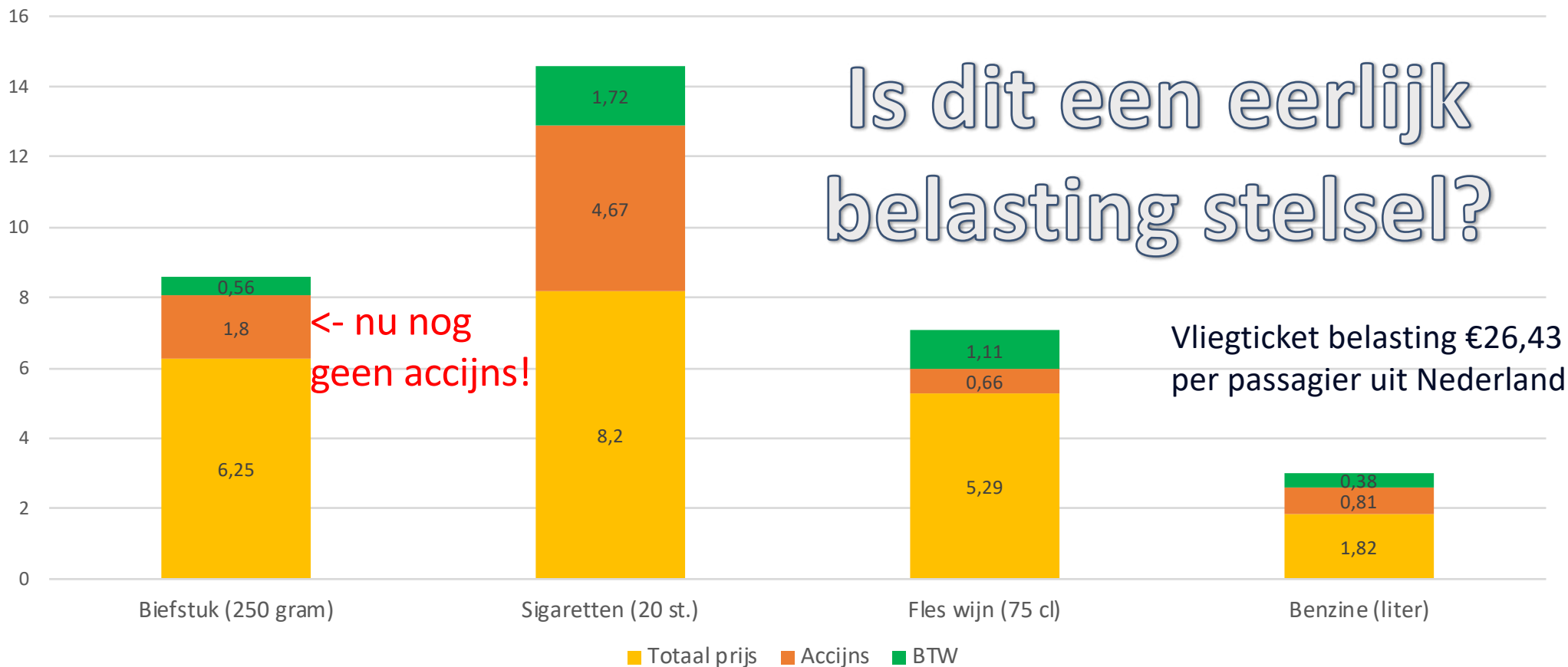
		ZIEKTELAST (%)	STERFTE (x1000)	ZORGUITGAVEN € (x miljard)
	Roken	 9,4%	 20,0	 2,4
	Ongezonde voeding	 8,1%	 12,9	 6,0
	Weinig beweging	 2,3%	 5,8	 2,7
	Alcohol gebruik	 1,5%	 1,8	 0,9

→ Meerprijs / accijns op biefstuk per 250 gram: 1,87 euro
(zorgkosten per kg vlees zijn dan meegenomen in de prijs)

→ Accijns op sigaretten: 4,67 euro

- Sigaretten, alcohol, benzine 21% BTW plus accijns
- Vlees (nu nog) onder 9% BTW ; geen accijns

Opbrengst accijns op
jaarbasis

- Alcohol = 0,9 miljard euro
- Tabak = 3,2 miljard euro
- Waarom niet 1,7 miljard euro op vlees?

Ja, maar... de burger wil dit toch niet?!

De Telegraaf
DINSDAG 15 JANUARI 2019
SPRAAKMAKEND DE GROOTSTE!
Wendy van Dijk hoopt op meer waardering bij SBS PAGINA 18

Klimaatakkoord bemoeit zich met Hollandse eetgewoontes

Vlaamse professor waarschuwt juist voor verketting van vlees

Baby van nu werkt 60 jaar

'Vlees moet op rantsoen'

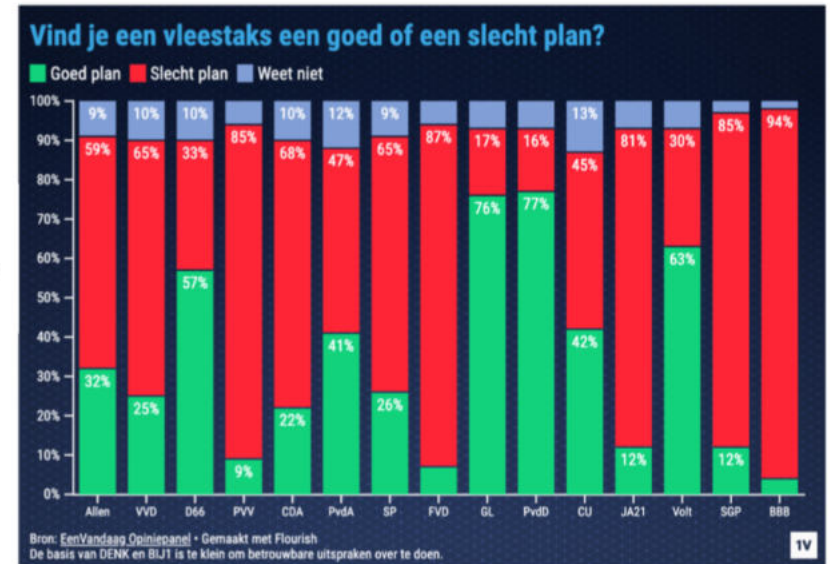
ANDY MURRAY: TRAGIEK EN HOOP

(Bier)land

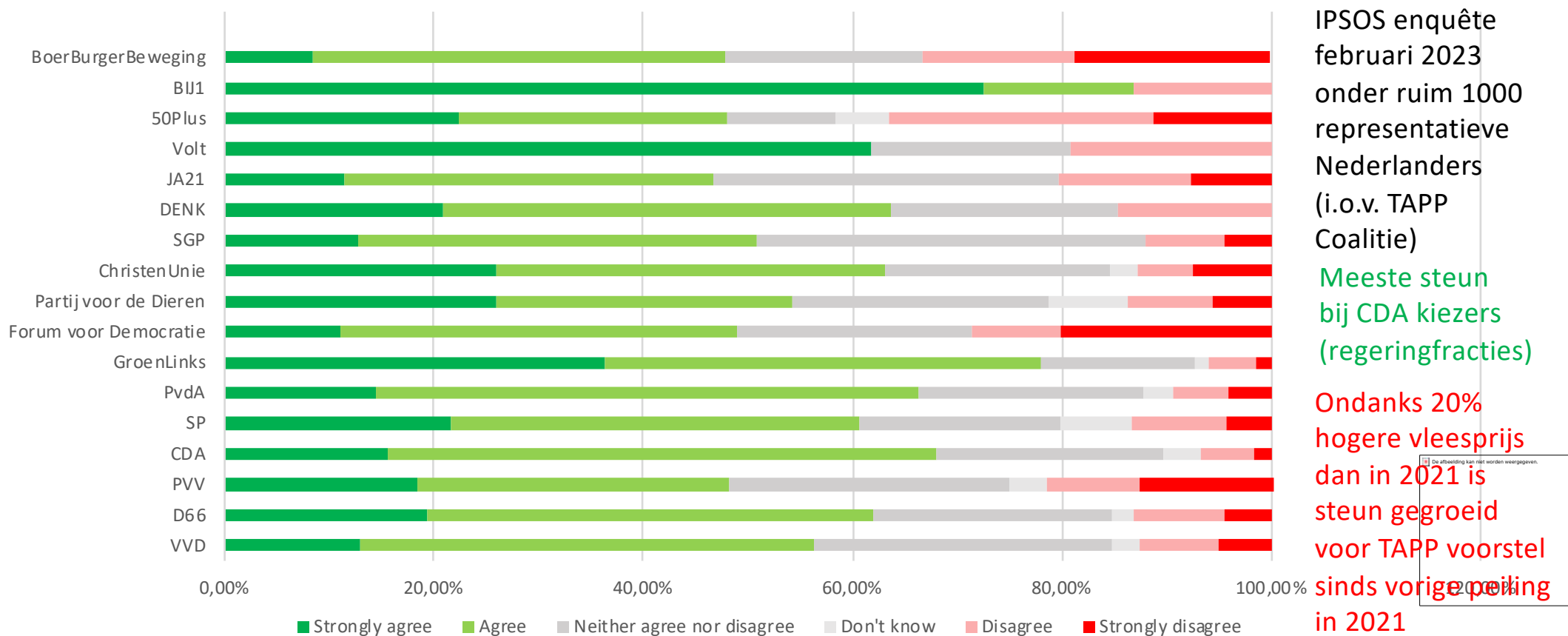
NOS Nieuws • Woensdag 30 maart 2022, 11:53

Ruime Kamermeerderheid tegen vleestaks, coalitie verdeeld

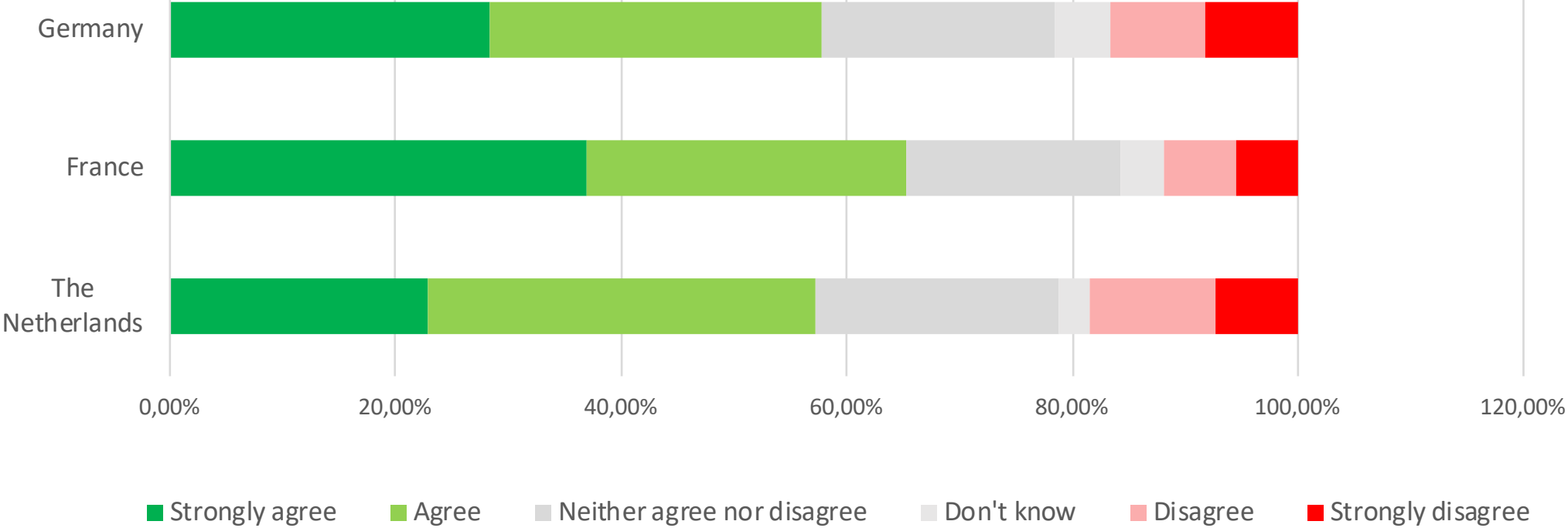

DE BURGER WIL DIT JUIST WEL ! Mits boeren geld krijgen en gezond voedsel goedkoper wordt, lage inkomens compensatie krijgen

IPSOS: Meerderheid 57% eens met TAPP 'eerlijke vleesprijs' 40% meerprijs

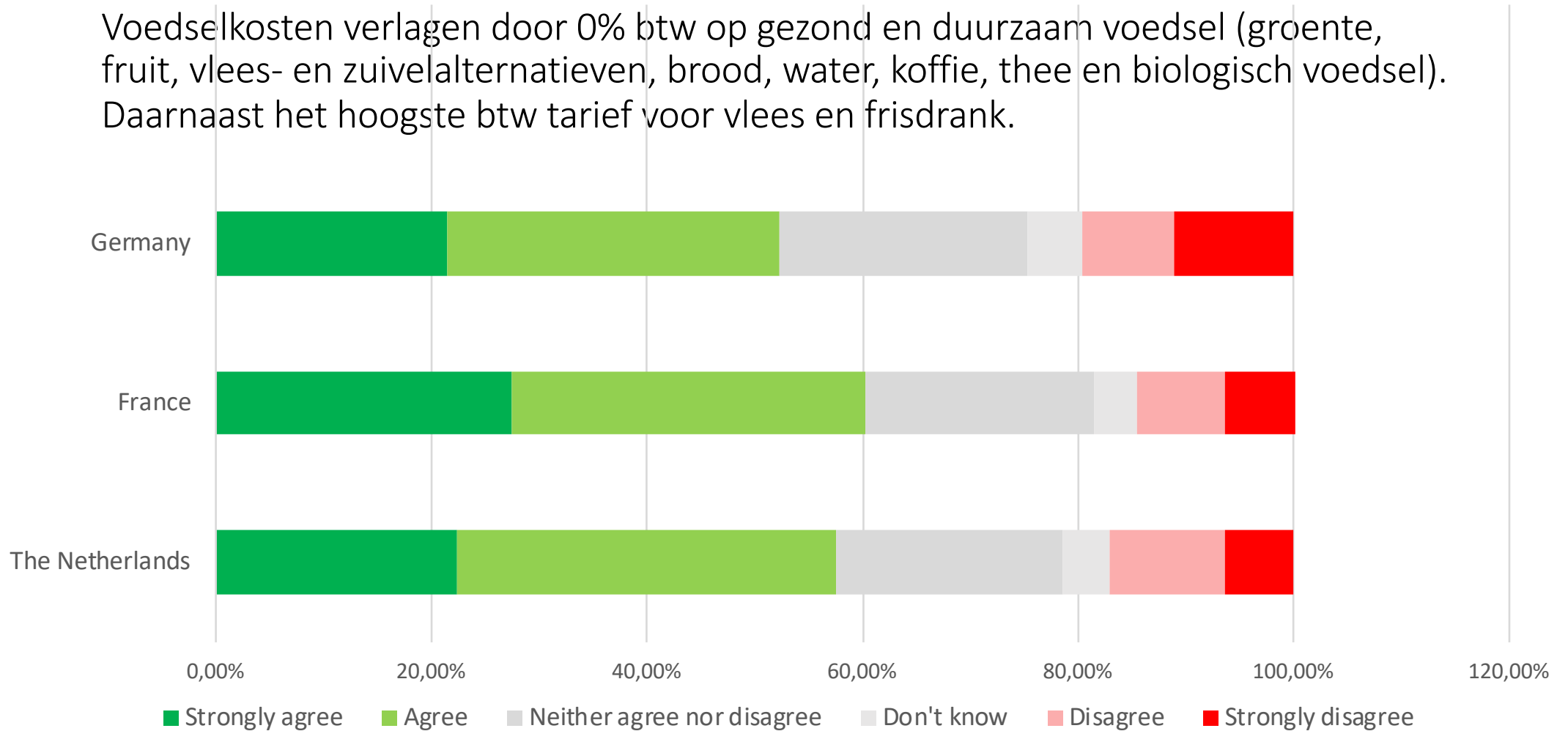

Een meerderheid wil 0% btw op gezond en duurzaam voedsel en het hoogste btw tarief voor voedsel met een negatieve impact op gezondheid en milieu. In 2021 stemde het EU parlement hier ook voor in een amendement op de Farm to Fork Strategy (EU Green Deal Food).

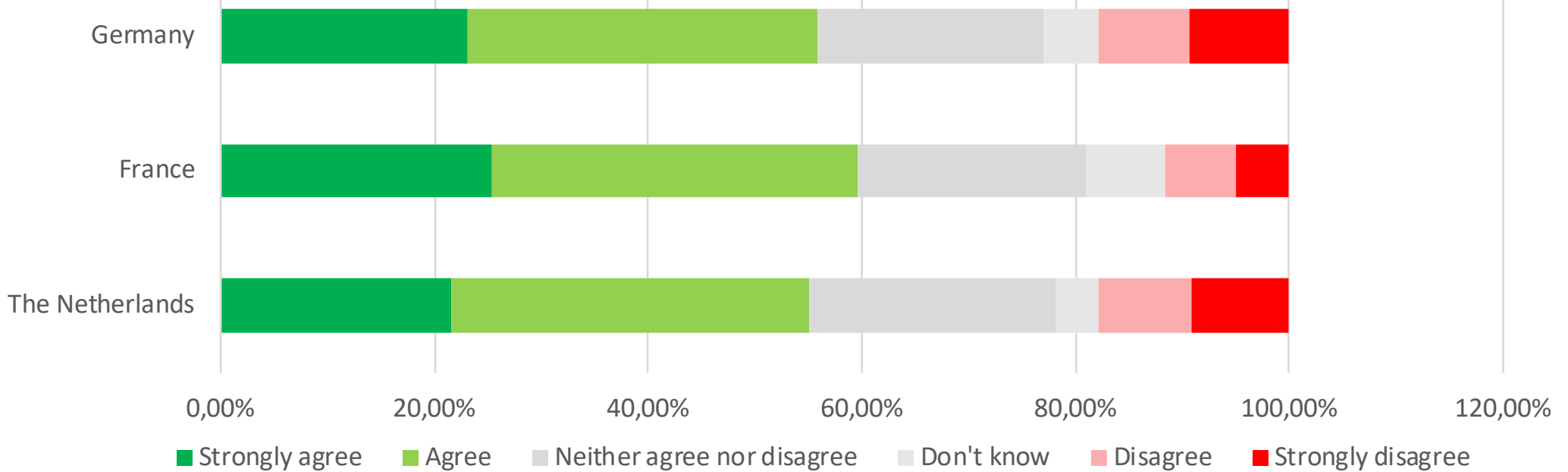
Steun voor hoge BTW op vlees en 0% BTW gezond voedsel

Voedselkosten verlagen door 0% btw op gezond en duurzaam voedsel (groente, fruit, vlees- en zuivelalternatieven, brood, water, koffie, thee en biologisch voedsel). Daarnaast het hoogste btw tarief voor vlees en frisdrank.

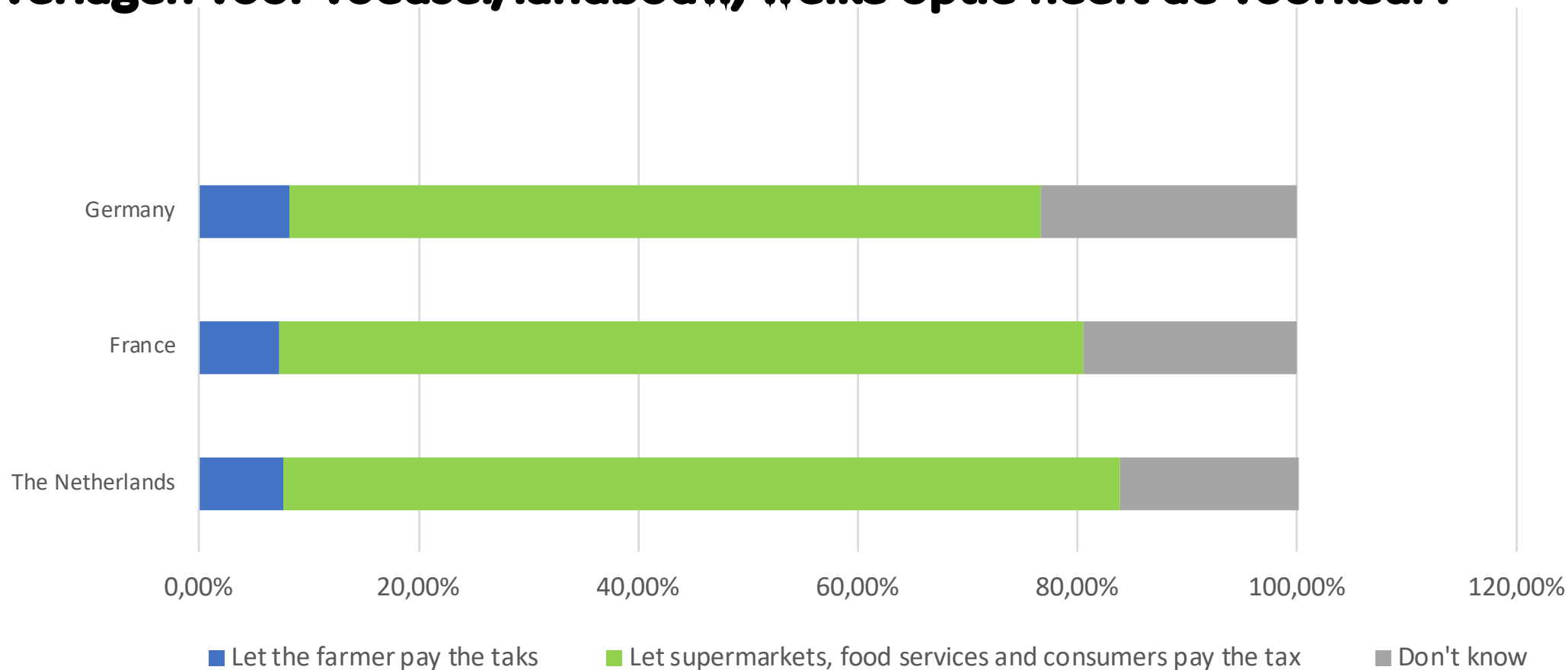

Voedsel uitgaven verlagen met 10% (250 euro/jaar)

0% BTW op groenten, fruit, brood, graanproducten, koffie, thee, biologisch voedsel, fair trade producten en vlees- en zuivelvervangers. Niet-biologisch vlees gaat naar 21% btw en iedereen ontvangt healthy food credit cards van 15 euro per maand (175 euro per jaar) om gratis gezond en duurzaam voedsel te kunnen kopen zoals biologisch voedsel, groente en fruit.

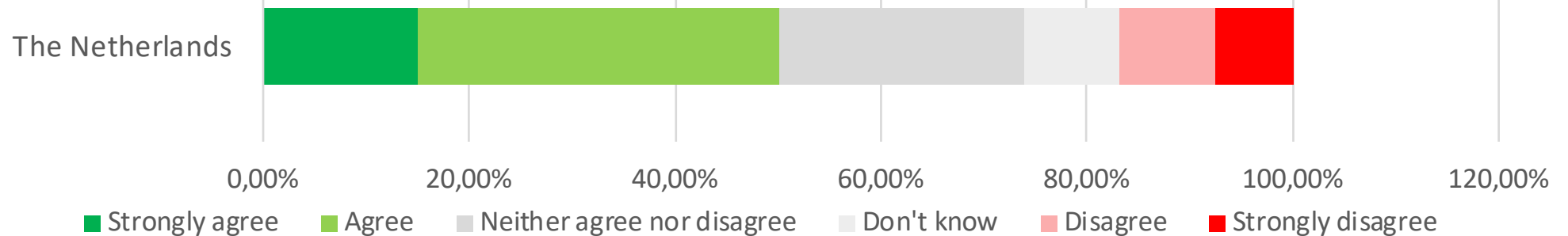

Als je een van de 3 fiscale opties moet kiezen om broeikasgasemissies te verlagen voor voedsel/landbouw, welke optie heeft de voorkeur?

Heffing op methaan en stikstof.

De Nederlandse regering onderzoekt hoe de uitstoot van methaan en stikstof uit de veehouderij beprijst kan worden. Deze beprijzing moet wat betreft de Tweede Kamer betaald worden door de verwerkende industrie zoals zuivelfabrieken en vleesverwerkers. In hoeverre bent u het eens met dit voorstel voor het beprijzen van vervuilende emissies van stikstof en methaan?

Mogelijke fiscale beleidsopties n.a.v. rapport

- Verbruiksbelasting vlees & zuivel (IBO-klimaat) met "terugsluis" naar veehouderij / subsidies gezond voedsel (in landbouw akkoord en/of voedselbrief en mei-klimaat pakket 2030)
- Uitwerking beprijzing stikstof/methaan uit veehouderij ; heffing bij voedsel verwerkende industrie (motie VVD/D66 7 dec 2022) of beter: verbruiksbelasting per kg vlees/zuivel/ei (supermarkt/foodserves)
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2022Z24434&did=2022D52604>
- Schijf van 5 voeding naar 0% btw, overige voeding 21% btw

Mogelijke subsidie beleidsopties n.a.v. rapport

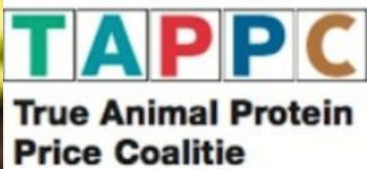
- Healthy food gift cards 12,50 euro per maand voor gratis gezond/duurzaam voedsel om vraag te stimuleren; voor wie dit wil (zoals Nationale Postcode Loterij/AH/Unilever elk najaar)
- Gezonde lunch subsidies groente/fruit/plantaardige maaltijden (2,5 euro/maaltijd) of fiscaal voor scholen, bedrijven etc.
- AGF & plantaardige vleesalternatieven fiscaal aantrekkelijker (0% btw)

Mogelijke beleidsopties normering/voorlichting

- true pricing vlees/zuivel meenemen in inkoopcontracten catering
Rijk/lagere overheden en communicatie in restaurants / convenant
- verplichting om 20% plantaardig eiwit bij te mengen in bewerkt vlees
(scheelt 10% broeikasgas emissies bij vlees)
- extra rijks voorlichting (Voedingscentrum/Milieucentraal) campagnes
minder vlees consumptie i.v.m. gezondheid/klimaat
- restricties in marketing voor rood/bewerkt vlees / wettelijk verbod op hoge
kortingen op vlees (kiloknallers) . Aangenomen motie
- inzet in EU voor een krachtig EU Framework Sustainable Food Systems

TAPP projecten 2023-2025 – rol overheid

- covenant prijsaanpassingen gezonde en klimaatvriendelijke catering
 - a. ondertekening /ondersteuning ministerie LNV en VWS?
- 'true price' dierlijk eiwit bij de bevolking breder bekend maken

Bedankt voor jullie aandacht.